

Tractatus de gelfis et gebellim s
pōnt p̄ do bar de savoferato

Sea habet
lālem expositione ut s
hanc partem tiberij me
us ammis fecerit re
pīm me ī centesimū lapidem arbore
romana p̄pe nūctatez drutinaz s que
audi q̄ ea que hāliter ſipta ſit de flu
mne et alueo allegorice et moralitez
put̄ dici de hoc que ſit in ciuitate drut
ma frequetalitez naꝝ tota mō vite
flame ſeu aqua flum̄s et luxta illud
om̄s moriuntur et quaſi aqua dilabunt
que non reuerteritur iꝝ reguz xiiii Alue
us vero ſup̄ quem aque iſte decurrunt
ſit illa ad quez affectiones habem⁹
luxta illud mathei v c vbi theſaur⁹
tuuſ ibi et cor tuuſ In illa vero ciuita
te drutetna rep̄i duas affectiones qui
dam em̄ votantur gelfi quidaꝝ gabel
lim Et ibidem de quolibet off̄o publice
dicunt tot eſſe de una affectione quot
de alia Contingit etiā q̄ ille qui ē de
una affectione certo tempore mutat
aluez Et m̄cipit eſſe de alia Et in
h̄ plura dubia oriantur primo vnde
ista nomina oīgmem ſupererit Sc̄o
quid hodie importet Tertio vtrum
habere illas affectiones ſit licituz ex
qualitez p̄betur aliquę eſſe iſtaruz af
fectionuz ſue loquamuz de publio
ſue de priuato Ito qualitez p̄betur aliquę
affectionem mutare Quae p̄mū
ſtienduz q̄ oīm diſſentio fuit orta it
romanaꝝ ecclēſia et federici qui vota
tus est barba Russo tūc Romānuſ ſi
patorem a quo tū eſt domiñatio p̄ſiſ
teret aliquas leges habem⁹ ut patet
m̄ vſib⁹ feudoꝝ q̄ p̄terea ecclia p̄i
uauit Impio ut m̄ e aplice de rigulis
Iuris vi et de elet c fundamenta Et
m̄ almama cognatio iſtis ſiderici
domini de gebello cognominabatuz Cū
q̄ dicti diſcordia diu diuaret vīma
pars ytalicoꝝ adhesit illi Impatoris
depoſito et illi dicti ſit gebellim q̄ſi
coherentes illi domino gebello Alij re
ro adheserit ecclēſie et illi votati gel
fi quaſi celatores fidei De p̄dictis ho
bem⁹ figuram p̄ regū vlt c et i re
guz i c m̄ p̄nō vbi ſaul oīm rex a deo
reprobatus fuit coſtictus et occis⁹ m̄
monte gelbae qui m̄interpretur locuſ
fortutuſ Ita ille ſideric⁹ Impator
quodam tūc reprobatus confenda de for
titudine domi⁹ ſue et de gabellio con
flictus et confuſus fuit a gelfis i
celatoribus fidei hoc em̄ nome gel

fa habetur gen xxx c et m̄interpretatur
os loques uel os m̄biari q̄ m̄ppor
to p̄prie ecclie couenit verbis em̄
e m̄niciatio ſima plati perit ſumū
pontifem fuit ille impator confu
ſus p̄prie loquendo gabel m̄interpretatur
long fortitudinis ſta gebellim int̄
pretantur cofidentes in fortitudine
ſta tempali militis et ſeruoz Et
ſicut gelfa m̄interpretatur os loquens
ſta gelfim m̄interpretantur cofidentes
morationib⁹ et vidim⁹ ſicut facie
bat iſtimang⁹ Impator C de ie ui
cū l m̄ p̄nō C Circa 2^m quid hodie
dicta nomina importet Dico q̄ ſicut
ex p̄dictis apparet p̄dicti ſit noīa
ſignificantia affectiones hominū
affectiones oīz ſtatuz ecclie conti illa
eccliaz ſinituz votant vno nomine
aduersarij vō alio nomine hodie aut
dicta nomina durat p̄pter alias ramen
affectiones videm⁹ em̄ plures q̄ gel
fi nominantur quippe rebelles ecclie
et alios q̄ plures qui gebellim nomi
natuz eſſe rebelles m̄p̄i Sed ſicut
contingit in p̄uuntijs Et in ciuitati
bus ſit diuisiones et p̄cialitatem ne
ceſſe ē ut dute partes aliquo nomine
vocentur vnde dute noīa m̄ponunt
tumqua magis coīa In quibusdam
vero locis at alia p̄ticularia deuenit
de quibus ad preſens non auero Et
ſit p̄cialitatem ut ff de rōp̄l fi
quis m̄geminaꝝ ȳ qui in altnatius
Dico ergo q̄ hodie dicitur gelfus quo
affetur ſtatiꝝ illig partis que gabel
lima votatuz et in hoc vōter non ha
bentur reſpetus ad eīz et ſimp̄i
ſed ſoluz ad illas p̄cialitatem que
in ciuitate vel p̄ciuitatia ſit ut dic
to ȳ qui in altnatius et ibi ſentit glo
m̄ vbo diſſentient diuſ ſicut vel aues
conti nūes uel quia una ciuitas co
tra aliaꝝ Itez p̄dicta p̄cialitatem ſit
q̄nq̄ m̄p̄ predotos cui null⁹ rebellit
dno ſuo ſz ecclēſiastico Impio rigu
lariter vel populo ſuo qui tenet p̄p̄i
ut dicta l ſi quis m̄gemiam ȳ in
ciuib⁹ Et illa que vera eſt oſten
dit accidentia facti Ex hoc m̄fero tā
q̄ ſi accipitur gelius et gebellinus
put̄ primo modo fuit dictuz quis ne
potest in vno loco eſſe gelfus et in
alio gebellinus Racio q̄ ille affe
ctiones ecclēſie et Impi⁹ reprobare et vñ
formitez reſpiciunt totuz m̄nduz vult
ideo dicere q̄ quis vno loco eſſe vñius
intentionis et in alio alti⁹ continez
repugnantia ſicut quis tutor nō pot̄
eſſe auctor duoz pupilloz moīez
litigantuz ſup̄ eodez ut ff de aucto
ri. I accipiens et ibi notabilit̄ facit

q̄ dicitur nemo potest duob⁹ dñis ser
uire sed contrarijs mathei 3:2 C
mfero s̄m q̄ dñia nostra accipit̄rūz ho
die potest quis in uno loco esse ḡel̄fus
et in alio ḡebel̄inus q̄ patet dñe af
fectiones s̄nt contraria dñia ut patet
pone q̄ in una ciuitate sit tyranus
q̄ cui sua secta dicitur ḡel̄fus cui af
fectionem aliquis bonus homo est adi
sus q̄ aduersatuz oī tyranō l̄ez in
alia terra dicitur ḡebellinus et i alia
ciuitate non dependente ab ip̄a ponat
vn̄ tyranus ḡebellinus certe ille bon⁹
aduersatuz illi tyran⁹ et ibi erit ḡel̄fus
or eius quod dñiam de tutoze qui p̄
autoitate vniusq; eoz qui contedunt
ciuitate dñia ut dñia l̄at̄pientes
mfero s̄q̄ quis potest vno respectu re
vniq; affectiones et in alio respectu al
tenus Exempluz ut in ciuitate p̄sij
s̄nt multi qui volū reputari ḡebelli
in respectu p̄m quo iaz noīa istarū
affectionēs s̄nt inducta quasi repu
tantes sibi ad honorem q̄ iaz antiq;
tempore sui genitores ita nobiles
fuerunt q̄ illis affectionēs reputare
Sed quatuor ad statū qui m̄t regit
ciuitate s̄nt ḡel̄fi et ideo dñit se ge
bellinos origine sed se ḡel̄fos quo ad
statū ciuitatis dñit nec est condicō
q̄ dñersis respectib⁹ ita mferus facit
id quod dñiam q̄ codem respectu quis
q̄ codem petum non potest esse p̄nī
palis et fideiressor ut l̄. ḡnālitez de fide
iussione sed dñersis respectibus ut
i reos ff de duo reis i p̄nī C
Tertius s̄ vnu habere illas affectiones sit
licituz dñ si plures s̄nt vniq; affectio
nes ut si aliquis adheret vnu affecti
on ut p̄ter bonū publicū Sed p̄p̄ p̄p̄
voluntatem uel ut alterius l̄us opp̄mat
hoc est simpliciter illicituz et si hec in
vitez couenerit esset pumbile q̄ com
hentes societatez in pena mortē ut
ff ad l̄. jul de vi l̄ senat⁹ consulto et de
concluſi l̄. Qñq; tamen est vna pars
in ciuitate rendēs p̄ncipalit ad bo
nū publicū ut recte et quiete gubern
net Nec tamen possit aduersarijs re
sistere non sub vno p̄nialitatis nomine
et tūc puto tamē p̄nialitatis et tale
affectionē vmo esse licet sicut em̄
ad tuitionē rei licet congregare am
bos multo magis ad tuitionē publi
caz ut ff de vi et vi ar. l̄ i s̄ cū ergo
Qñq; non solū vna pars vult resis
tere sed vult deponere de regimē ali
os regentes nūc quidem si suis virg
erēt resūs justuz regimē illud esset
simpliciter illicituz C de sedi h̄ x et ubi
no q̄ volebat deponere erat tyramē
et pessimum tūc ad huc si esset vnius

nomis licetuz esset duob⁹ rōtaientib⁹
p̄mo si habedo respectus sup̄iore non
posset illa tyramē depom̄ sine mag
na difficultate Sdō p̄ hoc ip̄i faciūt
p̄ter utilitatem publicaz ut statū ciui
tatis restauretur sc̄us si hoc faciēt
ut nouam tyramē m̄choaret alijs
expulsis p̄m q̄batur quia licetuz
est sibi l̄us dicere p̄p̄ia autoitāte
q̄ non habetuz copia iudicis ē de lu
di l̄ nullus et ibi noī ff de his que ī
fraudem re l̄. aut p̄t̄or y si debitoze
et xxii q̄ y dixit dñs si ego licet hoc
pro singulāri modo ergo licet ad de
liberanduz rez publicā ad quā defen
denda om̄es admittuntur ff de noī op
mū l̄ de pupillo y si cū l̄ se p̄terea si
hoc p̄mittitur culibet q̄ de populatore
agrorū uel desertorez milite multo ma
gis debet p̄mitti contra eos qui ī pub
licaz et eius status de populantur et
redigat sub iugo p̄fūtūs 2⁹ q̄batur
q̄ ad p̄p̄am utilitate non licet quia illi
qui occupati p̄ tyramē tenet ī publi
caz vi eām possident ab ip̄a re publi
ca uel dñō sup̄iori non ab aliquo pri
uato Alius aut qui talez tyramē de
ponere conatus vim facit illicituz ut
ff de vi ar. l̄. i s̄ q̄ me et l̄ colim⁹ et l̄.
cum fundus Ad utilitatēz ergo publi
cam licetuz est ut si p̄uenit ad actuz
ita q̄ rumor et tumultu rasstant m̄ ci
uitate non indicit l̄. ē de sediō quā
licet fecerit ut dñituz est p̄ hoc induco
beatuz thomaz de aquino m̄ q̄ xl̄ ar. y
m̄ si vbi sit aut regimē tyramē noī
est visuz quia non ordinatez ad bonū
re sed ad bonū p̄nialitū regentis et
ideo p̄turbatio sui regimēs non habet
nomen seditionis nisi forte quād fit
in ordinate p̄turbarez tyramē regi
men q̄ multitudō subiecti maiis dāp
mū pateretur ex p̄turbatione sequenti q̄
tyramē regimē dñco etiā q̄ assume
dicta nomina licet significat diuisio
nem et p̄nialitatis tamen si facit ad
iustuz et debitus fmez licetuz est Ha
et paula aplū sciens q̄ vna p̄s et
saduceoz altera phariseoz actū vnu
c multos tamen vidi In pūsio cum
m̄fia tyramēs facerent seditionem
licet iusto et sancto zelo venerent² q̄a
cū p̄dita nomina diuisione denotant
puto q̄ honesto l̄ure non licet aliqd
dñter actiōe ubi ex magna causa ut
dñituz est ff ad trebel. l̄ facta y si in
diuiduiz C Tercia quartuz vero s̄ q̄lue
p̄betuz aliquis esse dictāru affectionē
Dñco tria probanda p̄mo q̄ partes sū
in ciuitate Sdō q̄ tali noīe votetuz
Tertio q̄ talis adhereat illi p̄t̄ qui
tali nomine vocatuz Ex hoc ocludit

q̄ sic illius affectionis que examinat
Primo dicit q̄ debet p̄bare tot pars in
ciuitate Ad hoc sciendus q̄ q̄ due pars
sunt in ciuitate quācumque libet habet
parte regim̄ ut in ciuitate tūderma ē
facilis est p̄batio quando sūt due pars
quācumque una regit ciuitatem alia stat de
recta sed alio tempore rexit et tūc similiter
facilis est p̄batio sc̄ corū qui iaz regre
bant et qui modo regit Qnq̄ una ciui
tas multū ab antiquo recta et sub uno
nomine et tūc difficile est aliquem p̄
bare esse alterius partis q̄ illius sub eius
nomine ciuitas regitur ut statutū dīca 20
dixi debere p̄bare q̄ tali nomine votet² talis
pars et istud est facile Tercio dīci p̄ba
dūz q̄ talis homo adharet illi parti hec
autem p̄batur in ciuitate tūderma q̄
ibi vocantur ad officia publica sub illo
nomine alias non admittentur tūc
patet q̄ alium affectionis sūt q̄ actū
gesserunt qui est tyrānus et nomine ipsius
affectionis geri non potest ut ff de acy
herē l pro herede s̄ p̄ter vel hoc ex p̄
se dicebat se esse illius affectionis suffi
cit nemo enim videtur dicere q̄ mente
non agitauit ut l labeo de suppl. leg.
uel quia illi parti fauebat in consiliis
et in armis et in alijs factis et intel
ligo hoc in factis voluntarij Quid
enī si una pars erat extra ciuitate re
gebat facit exercitus continet illos certe
illi qui adharet ex hoc nō dicuntur
illius affectionis aīz intrinsecā nō ue
runt ex iussu regentūz quib⁹ habebat
necessē obediē vnde in dubio videtur
factiz magis ex necessitate q̄ volun
tate ut ff de acy herē l quo in aliena
y si is esse putat uel simul p̄bare potest
suffici si p̄baretur deflūs ascendētib⁹
enī illius affectionis p̄sūtūz filigruis
fuit pars ut C ad l. l. ma l quosq̄ et
ff de edī edic l q̄ si vobis s̄ si manci
pia Nedo ad id quod dīci de ciuitate
que om̄ regta est sub uno nomine de q̄
quentur Exempliz ciuitas pusina ab
antiquo recta est sub nomine gebellino
ruis et licet ex stacis tamen intrinsecā
et extremitati nomine nouatur et ut
hoc declarer Pone statutū est q̄ vng⁹
gelfus ad officiū publiciū admittat
Dico enī hoc statutū debere intelligi de
eo qui est et eius affectionis in ciuitate
pusina et respectu ciuitatis illius statu
tu enī in dubio debent intelligi de hō
que fuit et respicunt tritorūz regēt
ut ff de iurisdic om̄ iudi l si de bo
auc in pos l aīz vng⁹ p̄ter et de consti
tūtū cū aīarūz l vi et ideo aīz in tali ci
uitate non sit talis pars non videt
q̄ quis possit habere affectionē adeo
q̄ non est ut l eūz qui ita y si de ibo

ob fidemissi l fidemissor obligari i p̄n
cipio de regulū turf eūz p̄ncipalē su
fuo l eūz v̄suffructo Vnde dico si in
ciuitate esset aliqua ciuitas affectionis
saltim qui misdiaretur statutū ci
uitatis pusina et aliquis ciuitas illi ci
uitati adharet dando consilium et aux
iliūz et fauore contra statutū ciuita
tis ille vero gelfus est ar ff ad l ul
l eūz q̄ vero in ip̄a ciuitate et contra
ip̄am ciuitatez committit Sed si pone
rem vñ p̄sāmū esse rectorem i ciu
itate pusinū eūz statutū gelfus est tame
non aduersatur sed amicatus ciuita
ti pusini rūc licet ille talis sit gelfus
pusinū nec statuta p̄phendit eūz res
pectu ducesorū q̄ quis esset ducesorū
affectionis ut dictū est ar ff de ouc
tu l accipientes idem dico si aliquis
p̄bare aliquem esse natūz ex p̄le gelfus
illo respectu quo antiquo erat tempore
quo erat discēssio inter ecclias et illi
fredericuz impatore non tamen ex hō
dicerentur gelfus Modo illo respectu
quo statutū loquitur ut s̄ dīci nec pu
to q̄ sufficiat p̄bare p̄ famaz vel q̄
aliquis sit i p̄nūtūz l aīz quilibet
qui creditur talis affectionis cuius etiā
p̄na sua p̄ceptis turgeantū ut p̄ce
ribus et partie pareamus ff de iusti
et iure l iū et iū non ergo sola fama
vel sola suspitione inducuntur certi
ni q̄ ergo predicatorū difficilis ē p̄ba
tio Ideo in quibusdaz ciuitatib⁹ i cō
libro descriptib⁹ omnes qui talis
affectionis dicuntur ut sic libri m
spēctione doceantur q̄ tamē odiosum
et contra equitatē est Qualit̄ autē
p̄betur q̄ una ciuitas castri uel queq;
alia ciuitas sit alius affectionis dubi
tationis est Et ut clarescat primo statu
tūz est in ciuitate pusinū ut quāmque
ciuitas fecerit ciuitatitez vel exīciuz
contra aliqua terraz p̄matūz certa
pena Contingit q̄ contra quādaz no
bilez de hoc p̄cedebatūz vnde ad offen
sas erat p̄bandū illa terrām esse gel
fum ad defensāz erat p̄bandū esse ga
bellūm vnde de modo p̄bandi dubiuūz
erat Et p̄batio de fama uel qd̄ sit repu
tabatur ut puto non sufficiat ut dictū
est de modo ergo dubitatūz Rn̄tra;
esse alius affectionis Intelligo nū sic
sūt qui illaz regunt ut ff de adī et de
mon l municipib⁹ de rēb⁹ dubijs l.
rūz senatoz ita illorūz qui non regunt
ciuitate sūt modo ducesi naz quādaz
hoc exprimit nū rectores eārūz h̄nt
officia s̄ q̄ officiū exercebat ad statutū
et honore talis partis et qm̄q̄ p̄dicta
statutūz continentur et p̄batio eorūz
predicorū est clara qnq̄ sūt ciuitates

deusor obligari i p
lur cuius pncipal de st
fructu Vnde dico si m
aliqua ciuitatis affectio
nsidaretur statuta
et aliquis ciuitas illi n
et domo consilium et aux
contra statutum ciuitatis
I fud est ar ff ad l u
pp ciuitate et commu
nitate Sed si pene
tu esse rectorem i au
tum gelsus est tunc
sed annuitatibus ciuitatis
et ille taliter sit gels
ta spbendit eis res
q quis esset dissar
actus est ar ff de ouc
idem dico si aliquip
se natuz ex ple gels
o antiqua erat tempe
e mter etiuz et illu
tore non tamen ex h
Medo illo respectu
ut s dxi nec pa
bare p famaz vel q
ciuitaz Naz qualib
z affectiois rius ena
lur gemitu ut p
areamus ff de iusti
non ergo sola fama
ne inducetur tam
etor diffinis e p
daz ciuitatibus i te
omnes qui talis
ut sic libri m
q tame odiosum
est Qualit aut
ciuitas castri uel que
ius affectiois dubi
arescat primo statu
e pusi ut grunque
litates vel exercit
z pumatus etiam
y contra quedaz ne
batur Vnde ad offe
illa reram esse gel
nat ybandu esse ga
odo ybandi dubius
summa uel qd sit ip
non sufficit uel
ubitur Rm
lour Intelligo se
ut ff de gero
g de rebus dubiis
qui non regim
duces naz quida
ctores canu h
exercerbat ad statu
tia et qm p
z et pbatio coru
qm snt ciuitatis

luzare an sit credendus dico inspici
endu qualitate psonaz et q doce
tex de re mli l non omes y a barba
ris facit quod dicitur de gentili q
nouiter rem ad fidem xlviij di p totu

286
Et sic est fms huic Trinitati
de gelsina et gelsis deo gnis

Tractatu de Carcerib coportu p filiu
domini baldi

O **V**alemb
cepto pncipalitez vi
dentur ciuitatis ne pau
pes psonae molestijs
afficiantur Ideo q michi visu est q
mt psonas paupes nulla adeo tristezi
or et paupior inveniatur q psona
carcerata et similit de eius custodiis
ut quia qrt tullius li de officiis cij
q iuste suscipitur disputatur debet
ad diffinitione pfecti ut intelligit
quid sit de quo oroz l i ff de iusti et
iure Et ideo pmo videam qd sit
carcer et vnde dicitur Et subsequitur
videam qd psona carcerata quis
potest carcerari pro quo debito pot
carcerari Et qualiter pumatur fugi
ens de carcere Et similit videam qd
potest esse custos carcer et quo loco
pot carcerari **N**emam ad p m
Et potent sic diffiniri carcer Et loco
secutus et horribilis reptus no ad pe
nam sed ad delinqentuz debitoruz
custodia pmi verbu huic diffinitoris
z dicitur locus secutus qdndit xl
saluoz C de custo reo Nam teteris
ille debet magis secura esse pene fer
re et opedes et alia argustula qd
mediatibus carcerati possint sub
firma custodia retinari ut est tex C
de custo reo duz dicit ut trutator de
sit re **C**item duz subditur horribilis
videtur ppter presentatione corrupti
oma homi tamen ppter inuidit
ut qdndit m l si quis in ea cul
pa et de custo reo ibi duz dicit s va
let carceriz nec tame m tatu debz
esse horribilia qd ad pena carceriza
torz redundat cuz carcer sit in pecto
ad custodia no ad penaz ff de pena
l quid dampna y solent fallit autez
m uno cui speciali ut m l i y fi y
de alio hinc est qd de ture coi nemo ad
ppetua carcere potest dampnari ut